

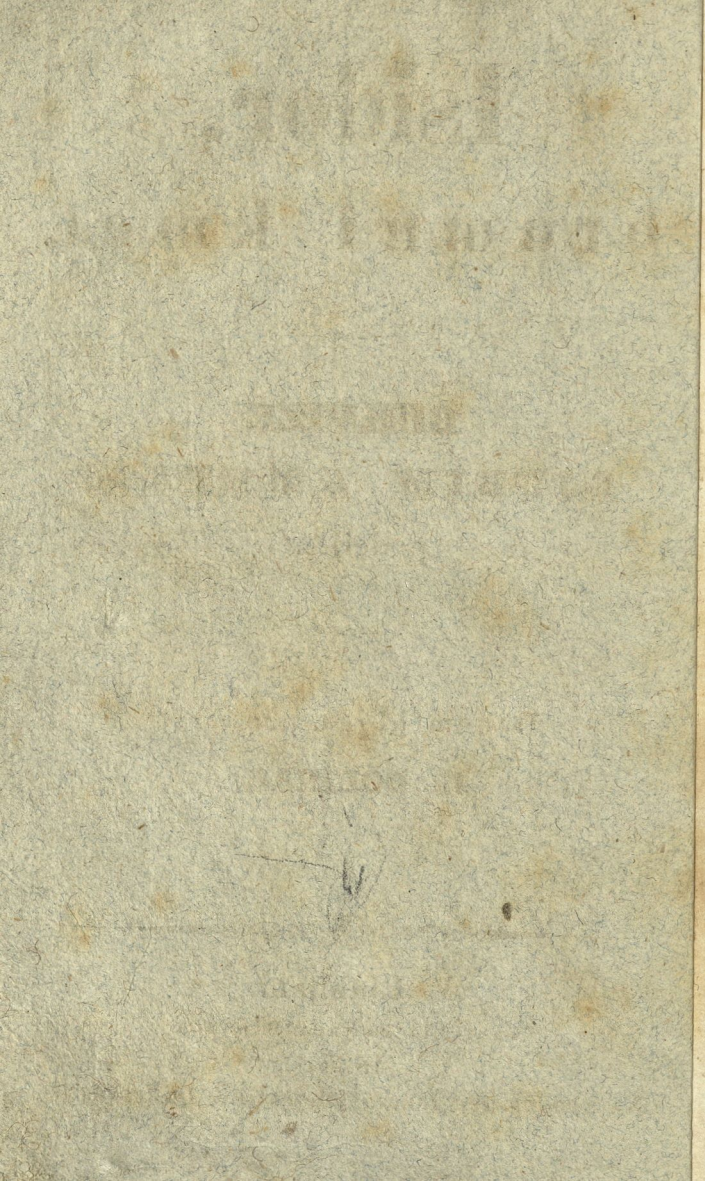
II.
C.10140.
c/2

80 hrs.

16140. II C. c. 2. 3. imp. fut.

✓

Isidor, brumni kmet.

BUKVICE
LJUBIM KMETAM

podeljene

Is nemshkiga prehavil

L. DOLINAR.

V' Ljubljani.

Natipnil Joshef Blasnik.

1835.

Na prodaj per Janesu Klemensu, bukvovesu.

V' natif téh bukev so milostivi Firšht

GO,SPOD GO,SPOD

ANTON ALOJS,

Ljubljanski škof dovolili 23. grudna 1834.

1 N=030007069

Predgovor.

Shivljenje kmetov je filno slo teshavno in polno truda. Vezhi del je kmetu slo teshko svojo obilno drushino ohraniti in prerediti, ker drugih prihodkov nima, kakor pridnost in delo svojih rok. Sjutrej sgodej sazhne in potler mora do terde nozhi delati in se truditi bres dobrih jedi in potrebniga spanja, in to dan sa dnevam. Nekteri dela, de bi si 's dolgov pomagat, en drugi komej gospodarju od njiv plazha, en tretji in vezhi del od kraja vsi komej s' vsm svojim pridam in terpljenjam sebi in svoji drushini sa shivesh in obleko potrebnó perdobé.

Kako samorejo torej tí reveshi med vednim delam in toliko teshavami shiv-

ljenja s'he zhaš najditi, de bi na svoje svelizhanje kaj mislili? Kakó bodo oni s'he kaj upanja imeli, nebo saflushiti ker so vedno v' semljo saberbani in s' delam oblosheni?

Poslufhajte, vi ljubi kmetje, s' vašim delam in terpljenjam, poslufhajte: Vafhe teshavno in truda polno shivljene; od kteriga nekteri menijo, de jim je sadershik na poti svelizhanja, vam sna nasproti, dobro obernjeno, k' brumnosti in tako k' svelizhanju biti. Le dve rezhi od vaf torej terjam, ktere niso teshké, vender vam k' prav velikimu pridu.

Perva je ta: Nikar ne toshite in nikar ne godernjajte. Druga pak je ta: Sazhnite na Boga misliti, se s' njim pogovarjajte, po njegovi sveti ljubesni hrepenite in po njegovi sveti volji delajte; flabe, posvetne in hudobne shelje naj vaf nikar k' delu ne nagiblejo, ampak ta misel, de ste sa Boga ustvar-

jeni, in torej naj se vashe oko in serze le proti njemu, kakor poslednemu namenu oberne.

Zhe te dve rezhi dopôlnite, bode te kmalo sposnali, de vse, kar vas sdej tako trudi, tare in teshí, bo vezhidel svojo tesho in grenkost sgubilo in veliko loshje postalo. Vi bodete najdli, de vse vashe dela, opravila in terpljenje vam bo k' svelizhanju pomagalo; pak tudi, de sledni, naj teshko nosi ali naj vosi, naj bo hlapez ali delavz, lohko na Boga in njegovo plazhilo misli in tako upanje v' sebi redi, enkrat gori priti.

Poshteno, delavno shivljenje tù na semlji nam sna pomagati, de bomo bogáti na dobrih delih sa nebo. Otrozi sveta fizer tega ne rasumejo, pa vendar se ta glas povsod slishti: Nisko in mirno shivljenje je saref gnada od Boga. Jesus Kristuf, zhe tudi Gospod vsih rezhi, je raji uboshni stan isvolil,

kakor bogatijo, in je uboshtvo s' tem posvetil, de je hotel prav ubog rojen biti. Veliko ljudi je na svetu, kateri bi bili pogubljeni v' bogastvu; v' revshini pak bodo svelizhani. Koliko bogatinzam je ravno bogastvo studeniz pogubljenja! reveši s' manj skerbjo sa nebesa shivé, kakor bogatinzi; oni namrežh nimajo toliko prenarejenja v' svojimu stanu, in nobenih posebnih opravkov, sato lahko s' zelim serzam in s' vso skerbjo Boga ishejo; tudi niso v' toliko greslnih nevarnostih in save-sah sapleteni; njih dela, teshave in britkosti se pak s' kristjanskim shivljenjam lohko sedinijo; pa mehkushnost, fladnost mesa in postopanje se ne da s' dolshnostmi krisha skleniti,

Ponishni in delavni kmet s' svojim stanam sadovoljin, kateri svoje terpljenje Gospod-Bogu daruje, kateri tudi rad kaj terpi is ljubeshni do njega, in se v' nefrezhi vé tolashiti s' pogledam

proti nebesam: ta je boshji prijatelj in Bog bo njega s' obilnim shegnam obdaroval. Velike, neisrežene so dobrote, ki jih Bog kmetam delí, in slepi so tisti, kateri jih ne sposnajo, in nesrežni bi bili vi, ako bi per toliko perpomozhkih k' svelizhanju, vender vezhno veselje sgubili.

PERSTAVIK

p r e s t a v l j a v z a.

Té bukvize od brumnoſti Isidorja kmeta, ktere ſim od prijaſne roke na pofodo dobil, ſo ſe mi tolikanj perle-
gle, de niſim ſterpel, de bi jih ne bil preſtavil. Is njih
pihlja ſareſ dober in brumen duh, kteriga bi imeli vſi
kriſtjani imeti, ga ohraniti in is njega ſhiveti; kteriga
je pak ſazhelo ſlo ſmankovati. De bi ga vſaj eno koli-
ko in v' nekterih ferzih obudil, je bil moj dober na-
men per preſtavljanju. Upam, de bom s' tem majhnim
delam nekterimu flushbo in veſelje ſtoril.

Isidor, brumni kmet.

Zhe boš Gospodove zapovedi deršal, bo on svoj shengen
islil zhes vse dela tvojih rok. V. Mojs. buk. 28. p.

PERVO POGLAVJE.

Isidor in njegova drushina.

Deseti dan Velkigatravna je bil vselej dan veselja sa Isidorjovo drushino; tisti dan je bil njegov rojstni dan in god njegoviga Patrona. Tisti dan niso nize delali, so hišo od snotraj pozhedili in osnashili, kar so nar bolj mogli, in na vsaziga obrasu se je bralo veselje in sadovoljni mir. V' svojimu nekdejnimu svatovskimu oblazhilu je shel Isidor vsako leto na ta dan s' svojimi otrozi vkupej k' sveti mashi, je Boga sa vse prejete dobrote in darove sa-

hvalil in ga je profil, de bi ga she sanaprej v' svoji gnadi in prijasnosti ohranil; potler je pak, kakor je she veliko let navajen bil, sebe, svojo drushino in vse premoshenje Bogu v' dar pernesel, in njegovi neskonzhni dobroti perporozhil. Potler so se domu vernili, in otrozi so se k' ozhetu sbrali, ter mu v' prav serzhnih, ljubesnivih besedah frezho voshili in mu svojo ljubesen in hvaleshnost skasali, kar jih je mati od nekdej vadila in nauzhila; in ta dober mosh jih je eniga sa drugim objel, na serze pertisnil in poshegnal.

Vsi so bili prav veseli in dobre volje, v' nedolshnimu pogovoru per kosilu, ktero ni bilo posebno, pak vender dobro napravljeno. Le vzhasi so vsi obmolknili, kadar je Isidor svoje usta odperel; in vsi so poslusnali svesto, kadar jim je kaj umniga, lepiga, noviga ali poduzhliviga pravil.

Pustimo te dobre in mirne ljudi per misi sedeti in se po nedolshno v' Gospodu veseliti, kakorshno veselje le is dobre vesti isvira; mi moramo nashiga Isidorja kaj bolj sposnavati.

Rojen is stare korenine v' vasi, je bil Isidorzhik v' boshjimu strahu srejen, in od otrozhjih let v' boshjih sapovedih in kershanskimu nauku poduzhen. Njegovi starshi, pravi, do-

bri kristjani, so priprosto in v' tihoti shiveli in se niso nikoli zhes svoj stan povsdigovali. Sta prav pridno delala, Ozhe in Mati, pa serzhno in sauplivo v' potu svojiga obrasa, in vse teshave in terpljenje Bogu v' dar pernesla. Isidor je kmalo svoje starishe sgubil, pa na njih sgleden ni posabil, ampak si jih k' pridu storil, je v' njih stopinje stopil, in jih v' njih lepimu sadershanju posnemal.

Na majhni semlji je njemu frezha rašla; on jo je od svojih sprednikov poerbal, in prav hude leta bi bile mogle priti, de bi jo bil prodal. Dolgo zhasa je imel dve kravi v' hlevu; pred majhnim pak mu je ena odletela, in she ni mogel toliko spraviti, de bi bil eno drugo kupil. Nekaj njiviz in kosheniz, ktere je on od rodu do rodu od gosposke v' vezhnimu shtantu imel, mu je bilo sadosi sa shivesh in oblazhilo. Isidor je bil ravno petdeset let star in je bil she nekaj let vdovz; smert njegove shene mu je naredila nar vezhi shalost v' njegovimu shivljenju; on jo je vsel is vasi, ktera se mu je nar bolj pametna dekliza sdela in Bog ga je s' zhvetero otrok poshegnal; perve tri so bile punze, in zheterti in sadnji je bil fantizh. Ozhe in mati sta se tega fantizha filno slo rasveselila. Pa, kdo sposna nesapopadlive fklepe boshje? To

veselje se je kmalo v' shaloſt ſpremenilo, ſakaj nekaj tednov po rojſtvu Janeska je mati umerla.

Sadet od té velike ſhaloſti in nefrezhe, je Isidor mogel vſo ſvojo poterpeſhlivoſt in ſaupanje vkupej vſeti, de ſe je volji boſhji podvergel; on je mogel ſhe enkrat toliko delati in ſkerbeti, de bi ſvojo druſhino poſhteno preſhivil; pa vender kmalo mu je ſamogla nar ſtarji hzhi per domazhii pomagati in ſvoje ſeſtre in Janeska rediti; in tako mu je bila ta dobra hzhi s' urnim, pridnim in lepim ſadershanjam k' troſhtu in veſelju na njegove ſtare dni. Franza, njegova nar mlaji hzhi, ſe je ſhe mlada omoshila, je vsela ſidarja, in v' nekterih letih je bila mati prezej velike druſhine. Rosalia, druga hzhi, je doma oſtala, in ſvoji ſtarji ſeſtri (Mizki) pomagala; tudi je hodila k' ſoſedu te teſhji dela opravljati.

Janesik ſhe ni bil deſet let ſtar, in je ſhe pokasal, de ſkerb ozhetova in Mizkina ne bo nad njim ſgubljena; malo otrok je bilo v' vaſi tako umnih, perljudnih in pokornih kakor on. Goſpod Fajmoſhter ſo imeli poſebno veſelje nad njim, pa tudi ozhe, ker ſo ga ſa ſtresheta per ſ. maſhi odbrali.

Tako je bilo v' hiſhi dobriga Isidorja; gla-va in udje té brumne druſhine ſo bili ſizer na

nar poslednji stopnji tega shivljenja, pa vender so bili frezhni. Kadar so tako jedli, kakor smo popred slifhali, in so ravno eno jabelzhno potizo fhe na misi imeli, so se vrata odperle in nekteri sosedje in shlahtniki so noter stopili, de bi skupej dobrimu Isidorju frezho vofhili; vsi namrezh, kteri so ga posnali, so ga ljubili, in po vsimu tistimu kraju ga nobeden drugazhi ni imenoval kakor dober Isidor. Veliko frezho ljubi prijatel, se je oglasil nar pred Marzelovi Ozhe, de bi ti to prihodno leto boljshi fhlo, kakor letaf.

Isidor. Hvala Bogu, Ozhe Marzèl, jest si nizh vezh ne shelim; ref, bogat nisim; ali vender sadovoljin s' tim, kar mi je Bog dal; in ker je boshja volja tako, de moram reven kmet biti, tako ne menjam s' nar bogatishim mestnjanam v' desheli.

Marzèl. To je pray, sosed, ali vam bi vender ne bilo tako hudo, ako bi ne bili ob kravo prifhli, in ako bi bili letaf toliko perdelali, de bi sopet eno drugo kupili.

Isidor. Vse to se je sgodilo po boshjimu perpushtenju in jest mu moram biti hvaleshen kakor sa rezh, ktera pride od nar boljiga ozheta; moja dolshnost je njega hvaliti, kadar me s' dobrotami obdaruje in kadar mi sopet to od-

vsame, kar le od njegove dobrote pride. Po-
vejte mi, ljubi Ozhe Marzèl, ali se smem per-
toshiti, ker imam tako dobre in prebrisane o-
troke, tako terdniga in delavniga sèta, od kte-
rih upam, da mi bodo le veselje delali?

Per tih besedah je svoje otroke in vnuke
prav prijasno in ljubesnivo pogledal, in vsi so
prishli na enkrat k' ljubesnivimu Ozhetu, vsak
si je persadel njemu svojo ljubesen na snanje
dati, da jih je bilo milo viditi in sato so se
mu pak tudi solse perferzhniga veselja po li-
zah vderle. Prav milo se mu je storilo in je re-
kel: Le vselej sedinjeni ostanimo; edinost nam
bo frezho pernefla, sej imamo vsi roké sa delo;
le dopolnimo, kar je nasha dolshnost in nam
ne bo nizh mankalo. Zhe bo pak Bogu do-
padlo, nas skušiti s' teshavami, zhe bo bolesen
ali starost meni branila delati ... O moj Ozhe!
o moj Ozhe! so vsi saupili, potler homo mi
vas shivili, mi homo sa vas delali in skerbeli,
in vas nikoli ne sapustili.

Nato poda Janesik Ozhetu pisanje, ktero
je s' vso skerbjo in trudam napravil, in je po
svoji sastopnosti obzhutleje svojiga serza skup
spisal. Ene besede so nekaj mater v' misel po-
klizale, ktere pak nikoli ni posnal. Janesik,
pravi na-to ozhe, in ga objame, troja dobra

mati te ni mogla srediti, o de bi jo bil le jest nadomeštil! Bog mi je skos njo velik shaz delil, kteriga pa jest vreden nisim bil; upam pak, de je sdej v' nebesih, kjer sa-te in sa nas vse Boga prosi; ali sklepi Gospoda so nesvedlivi, sato moramo tudi mi sa-njo moliti. Potem je narpred mōlil v' sahvalo sa prejeta jed, in potler sa vse verne mertve, ti drugi so pak odmolili in sadnizh rekli: Amen.

Na to so se sazheli zhes in zhes po kmetovshko od mnogih rezhi pogovarjati, kakó kaj letna kashe, in so si eden drugimu kaj perpo-vedovali. Vsi so bili dobre vólje in prav serzhno veseli, in kadar so domu shli je mogel vsak sposnati, de per Isidorjevih prav poboshno, kratkozhasno in fletno god obhajajo, bres vse nevarnosti, de bi si bil kdo kaj svojo vest oma-desheval, ampak s' mirno vestjo in s' serzam polnim dobrih misel.

DRUGO POGLAVJE.

I s i d o r j o v a b r u m n o ſt.

Kar smo do sdej od Isidorja flifhali, nam je k' poterjenju tega, de je gotovo dolshnosti do Boga in do svete zerkve dopolnil. On je bil tako frezhen, kakor je bilo povedano, de je bil po kershanſko srejen in od mladosti v' refnizah svete vere poduzhen. Kader je odrastel, ſi je možhno persadel, v' ſposnanju tih ſkrivnoſt od dne do dne bolj raſti; in je v' ſveti uzhenosti tako moder poſtal, kakor ſe per kmetih le po redkim najde. Vſaki dan je ſhe pred ſonzhnim is-hodam vſtal, in je ta novi dan Bogu v' dar perneſel, potler je prav perſerzhno molil in Boga proſil, de bi njegove dela poſhegnal, njegov pot in njegovo terpljenje ſa odpuſhanje njegovih grehov vſel in mu to gnado dodelil, de bi ſe v' vſih rezheh njegovi ſveti volji podvergel. Tako je Isidor en zhaſ ſam ſa-ſe molil, potler je ſklizal ſvoje otroke, in ſo vſi ſkupej pokleknili in Janesik je jutrajne molitve glaſnó naprej molil.

Prav lepo, milo in veſelo je bilo viditi to bogabojezho drushíno na ſvojih kolenih v' vſi

ponishnosti svojo molitev k' Bogu svojimu do-
brimu ozhetu opravljati s' tim terdnim saupa-
njam, de ta, kateri tize pod nebam preredi,
bo tudi njim potrebni shivesh dodelil.

Na-to je shel vsak k' svojimu odkasanimu
delu; o poldne so se sopet vsi sbrali, ter so
hvaleshni, mirni, in smafni od Boga jim po-
slane jedi savshili, in tako so ti priprosti lju-
dje v' vsih svojih delih ubogali svetiga Pavla,
kateri je rekel: Ali jeste ali pijete, ali kaj
drusiga delate, vse k' zhafti boshji sto-
rite.

Tudi svezher so skupej molili in Isidor je
imel to navado, de jim je ali is kershanfkiga
nauka od kake resnize svete vere, ali is shivljenja
svetnikov, ali kako drugo lepo pergodbo bral,
de je vsak s' dobrimi mislami h' pokoju shel,
se Bogu in Angelu-Varhu lepo perporozhil in
s' dobro vestjo v' miru saspal. Takó je shivel
ta brumni moslr s' svojo drushino en dan sa
drugim na tihim. Sadovoljin v' svoji revshini
per svojimu vsakdanjimu opravilu, bres shu-
ma in rasglasljanja v' dopolnovanju dolshnost
svojiga stanu, si je sledni dan kaj pred Bogam
saflushil in si tako pletel nesvenlivo krono v'
nebesih. S' svojim dobrim namenam je on
vse dela posvetil in saflushivne storil, tudi ti-

ste, ki same na sebi nimajo nobene zene pred Bogam; serze mu je vedno proti Bogú koper-nelo, torej so bile tudi majhne rezhi k' bosh-ji zhaſti opravljene.

Takó zhe se tudi Isidor v' svojih delih od drugih ljudi ni nizz raslozhil, ſi je vender s' ſvo-jimi ſvetimi ſklepi in namenam ſvojiga ſerza ne-ſtrohlive ſaklade v' nebeſih ſpravljal. Le malo kdaj je kaka poſebna in neprevidena rezh njego-ve dela premaknila. Zeli teden je delal pridno in ſerzhno; nedelja pak, ktere ſe je vſelej ſerzh-no veſelil, mu je bila dan veſelja in poſebne frezhe. On je Boga ſahvalil, de je ta dan k' pozhitku ſtvarem odlozhil in ga je po Goſpo-dovi ſapovdi poſvezheval. Zhe je imel tudi prezej delezh v' zerkev, tako je vender ſhe med tednam, kadar mu je bilo mogozhe, v' zerkev ſhel, v' nedeljo pak in ſapovedan pras-nik ſe je on gotovo vſelej per farnimu opra-vilu ſnajdel; vſelej je ſhel tje s' ſvojimi otro-zi, naj bo vreme ſhe tako neprijasno in gerdo in pota ſhe tako vmaſane in teſhavne; to nje-mu ni ſhlo v' glavo, kako nekteri v' temu ſgo-vora iſhejo in ſe od tako ſvete dolſhnoſti reſhi-ti hozhejo, kako morejo nekteri zlo tako ſaniker-ni in leni biti, de k' ſveti maſhi ne gredo, kjer ſe Bog ſam tako poniſha, de iſ nebeſ na altar pride.

Ed Isidor popoldansko flushbo boshjo samu-
 di, je djal Isidor, ta svojo filno majhno go-
 rezhnost sa zhaft in flushbo boshjo na snanje
 da, in ozhitno pokashe, de nizh ne mara sa
 pomozh katolske zerkve sa vredno posvezhe-
 vanje boshjiga ali zerkveniga prasnika. Sato
 je tudi na tanko hodil h' kershanfskimu nau-
 ku, k' vezhernizam in Litaniyam, in je bil
 prav vesel, kadar je s' drugimi vernimi pel
 in Boga s' enim jesikam, s' enim duham in
 s' enim serzam hvalil.

Vse drugazhi, kakor mlazhni kristjani, kte-
 ri bres strahu boshjiga, rasujsdani in nemar-
 ni v' hisho boshjo gredo, kteri se nespodo-
 bno sadershé, in se od drugih posvetnih in
 nezhimernih rezhi pogovarjajo, vse drugazhi
 je Isidor to boshje svetishe obiskaval. Ves v'
 Boga narvikshiga samaknjen je she po sunaj-
 nimu sadershanju na snanje dal, de ljubesen in
 gorezhnost do Boga takej prizhijozhiga njega
 napolni, in nobena rezh ga ni mogla smotiti,
 de bi ne bil ves samishljen v' to skrivnost,
 ktera se sa svelizhanje zeliga svetá obhaja.

Gerda, pa tudi sa ljudi filno nefrezhna na-
 vada je bila v' tistimu kraju: kadar se je pri-
 diga sazhela, se jih je veliko odtegnilo, ravno
 kakor de bi se branili besedo boshjo poslushati.

Gospod Fajmoshter so se zhes to vezhkrat per-
toshili in jim poslushanje besede boshje s' vso
mzhjo perporozhali, ali tem glushizam in sle-
pizam njih besede niso shle k' serzu. Isidor,
poln veselja se v' gospodovi postavi poduzhiti,
tega nerodniga sadershanja ni mogel sapopasti.
Oh, je shalosten sdihnili, ako bi kaki kralj na
hotel uzhiti, ali ako bi kakiga imenitniga svo-
jih nar blishnih flushabnikov poslal, nam po-
vedat, kako bi kako prav veliko posvetno sre-
zho dosegli, o kako srezhne bi se pred vsimi
imenovali! in takej na sam Bog svojo sveto
postavo uzhi, takej nam njegov flushabnik,
ne kaj zhasniga minliviga, ampak vezhno zhasht,
vezhno neminlivo srezho obeta in kashe, in
takiga nozhmo poslushati! o slepota zhes vse
slepote! Tako resno in serzhno je govoril Isi-
dor nekterim svojih sosedov od te nesrezhne
navade, de jih je ref odvadil. Oni so mu bili
pak tudi hvaleshni, ker so sposnali per svesti-
mu in pridnimu poslushanju pridig in kershan-
skiga nauka, de svojih nar bolj potrebnih dolsh-
nost niso vedili, in de so menili, de kershan-
sko shivé, pa so le bres skerbi v' svoje vezhno
pogubljenje derli.

Ker je pak on skor vso nedeljo tako bo-
gabojezhe prasnoval, se mu je sato filno slo

gnusilo nad tistimi, kateri k' svoji veliki nesfrezhi dan Gospoda k' rasujdanju obernejo in svezher per pijazhi in igrah saflushik zeliga tedna poshenó. Vedil je, de je perpusheno, si v' nedeljo kaki nedolshni kratekzhaf narediti, kadar je boshja flushba opravljena; torej je shel se s' svojo drushino sprehajaj, ali je obiskal svojo hzhher ali kakiga drugiga is shlahte; pa je tudi vzhafi svojim otrokam kaj drugiga kratkiga zhafa dovolil, ali vender le, kar je poshteno, in ne prevezh. Tudi so ga kaki sosjedje obiskali, posebno taki, kateri so sposnali, kako dobro je, po njegovimu svétu in sgledu storiti.

Isidor je pak govorjenje vezhi del na kaj boshjiga obernil, ali tudi pridigo v' misel vsel; sledni, kar je v' glavi obdershal, je povedal, in tako so se té refnize bolj serza prijele; tudi brali so kaj is kakih lepih poduzhljivih bukev; in Isidor je vedno kaj dobriga vmef povedal, kaj taziga, de se je vsakimu perleglo.

Ozhe Marzèl je nar vezhkrat, pa tudi nar raji k' temu moshu v' val shel, ker bliso tam je bil, in she perleten starizhik, pa je dolgo tje v' en dan shivil, bres misel na vezhno shiviljenje. Isidorjovo brumno shiviljenje ga je omajalo in ginilo, de se je s' nashim Isidorjam

bolj sosnanil, in ker ga je vezhkrat obiskal, je sazhel svoje samujene dolshnosti sposnovati. Skorej ni minila nedelja, de bi ne bil Isidorja obiskal, in se s' njim in njegovimi otrozi kaj kratkozhasniga pogovarjal. Ali ubogi Marzèl je tudi sato rad prishel, de je vsaj sa kake ure posabil na shalošt, ktero so mu njegovi doma-zhi vedno delali. Ker je veliko let tako v' en dan shivel, tudi ni vedel, de vera in verne resnize so tisto, kar je edino potrebno zhloveku, in torej svojih otrok ni dobro in kershansko sredil; in — sdej — sdej she le je sazhel zhutiti, kaj is tega pride; namešt miru in pozhitka v' svojih starih letih, ni imel drusiga, kakor jeso in shalošt, otrozi se ga niso nizeh bali, niso nizeh obzhutlivošti sa-nj imeli in so le gerdo in terdo s' njim govorili. Sato se je Marzèlu filno dobro in lahko per serzu sdelo, zhe se je tim nehvaleshnim in terdim otrokam odtegnil; se ni nehal zhuditi nad radovoljnostjo, brihtnostjo in lepim sadershanjam Isidorjovih otrok, in kadar je to hisho poshegnano s' svojo permeril in s' tem, kar se per njemu godí, so se njemu mile solse serzhne shalošti po lizu vlile.

TRETJE POGLAVJE

Kakó se kmetje per spolnjenju svojih dolshost lahko posveté.

En vezher, ko je Marzèl sopet veliko shalo-
sti in jese per svojih domazhih imel, ni mogel
Isidorju samolzhati, kako milo se njemu od
njegove drushíne sdi. Predragi prijatel, je on
sdihníl, kakó ste pazh vi frezhni! Meni se sdi,
de ni na zelimu svetu bolj sadovoljniga in tudi
bolj frezhniga, kakor ste vi. O lepó vas pro-
sim, povejte tudi meni, kakó bi tudi jest tako
frezhen postal, kakor vi?

Isidor. K' temu, Ozhe Marzèl, je ena
fama rezh potrebna. Vi morate vselej to she-
leti, kar Bog hozhe, potler bote frezhni tukej,
in kakor so danas Gospod Fajmoshter rekli:
tudi na unimu svetu.

Marzèl. Ali pa Gospod Fajmoshter niso
prevezh terjali? Isidor, oni hozhjo, de bi bili
vsi Svetniki! Mi ubogi kmetje, kateri komej sju-
trej in svezher majhno molimo, mi bomo tako
svetí, kakor tisti, kateri so sa vero umerli, ali
so po pufhavah shiveli in toliko zhudeshov

delali? Sej morate tudi vi, Isidor, to poter-
diti, de je to ravno toliko mogoče, kakor
bres jedí shiveti.

Isidor. Vi pak, ljubi Ozhe, s' tem spo-
snate, de boshje besede niste prav rasumeli.
Gospod Ozhe so nam na tanko dopovedali,
kaj imamo storiti, de bi sami sebe posvetili;
od martre, od lozhenja od svetá ali od zhu-
deshov niso nizeh pravili. Kaj ne, de ne she-
limo, de bi nas po naši smerti posvetili, ali
de bi naš spomin v' zerkvi boshji s' kako sveto
maslo ali drugimi zerkvenimi shegami obha-
jali; ta misel bi bila prasna in predersna ofhab-
nost in pregreshno dosdevanje. Posebne gnade,
k' katerim je Bog le nekatere svojih isvoljenih
flushabnikov poklizal, niso sato dane, de bi
jih posnemali; ampak v' temu imamo mi svet-
nike posnemati, de dolshnosti vere in stanu do-
polnimo, ne pak v' kakih posebnih rezheh.
To je vse, pa tudi edino potrebno sa vezhno
shivljenje, in sato tudi upam, de vi, ljubi
Marzél, ne bote obupali, enkrat tje priditi.

Marzél. Tega jest ne smem misliti; sa-
kaj meni se tako sdi, de ta neisrezhena in ta-
ko velika frezha ni sa-me perpravljena, pak
vender se bojim to rêzhi, de se vezhni frezhi
v' nebesih ne odpovem.

Isidor. Ljubi sosled! jest vam to rad verjamem. V' nebesa iti in svet biti, je vse eno; in sa to in sa uno ni drugiga treba, kakor boshje sapovedi dershati, in to kar delamo, sato storiti, de bi Bogu bili pokorni in vshezh.

Marzèl. Pa tega, ljubi Isidor, ne prevdarrite, de smo mi revni ljudjé in neuzheni, in nimamo toliko perpomozhkov sa nebesa, kakor uzheni, bogati in bolj olikani.

Isidor. Mi jih imamo tavshentkrat vezh, ljubi Marzèl. Bogati in uzheni imajo vezh skushnjav savoljo lakomnosti in prevsetnosti; kar je pak per nas in okoli nas, je vse bolj po duhu svete vere, nashe delo, prebivalishe, oblazhilo, shivesh in vse drugo, vse nam samore k' svetosti pomagati.

Marzèl. Kako bi neki to bilo? Kadar jest semljo obdelujem, tako ne mislim na nizh drugiga, kakor de bi veliko perdelal in sa svoje potrebne opravke imel; jest tega ne rasumem, kakó bi si s' tem nebesa saflushil?

Isidor. Prav govorite, ref je, de vezhi del ljudjé v' niskimu stanu tako delajo; per tem, de se trudijo, in svoj kruh v' potu svojiga obrasa komej perflushijo, she sato nizh boljshiga plazhila dosegli ne bodo; sakaj svojih misel nikoli k' Bogu ne povsdignejo in mu svo-

jih krishov in teshav ne darujejo; po vezhim posabijo, kar so svojimu stvarniku dolshní.

Marzél. Tako hozhete, de bi med delam vedno molili, in zhe bi tudi kdo, vsaj dobro ne more moliti.

Isidor. Naka, tega ni treba; to resnizo si prav v' glavo vsemite: Vsi smo sa nebesa ustvarjeni, vsi bres raslozhka, ubogi in bogati, vajvodi in delavzi, Bog pak ne térja od nas, kar ni mogozhe, de bi to veliko srezho dosegli. Mi kmetje, postavim, moramo na polju terdo delati, in ne moremo misliti, de bi kakor kloshterski shiveli; vender pak moramo dopolniti dolshnosti do Boga, kateri je Ozhe delavzu, kakor Patru v' kloshtu. Sato moramo radi, svesto in na tanko sjutraj moliti, in tudi she potém zhe je mogozhe.

Marzél. To sim jest prav velikokrat samudil; sdej pa, hvala Bogu, bolj svesto in na tanko dershim, in to je sa-me prav velik trosht, de se vsaki dan Bogu v' roke dam. To pak vam, ljubi Isidor povem, de nikoli dolgo ne molim.

Isidor. Zhe le gorezhe in s' andohtjo molite, to je pervo. Bog, moj prijatel, je neskonzhno dober; on je nas postavil na en kraj, kjer moramo veliko in urno delati, pak tudi vezh

ne terja, kakor nam je mozh storiti, sraven tega je pak vender mozh vedno moliti.

Marzèl. No, Isidor, povejte mi sdej; sakaj to fim hotel od vas flifhati; vi hozhete, de bi vedno molili; meni pak se sdi, de je to nemogozhe.

Isidor. Vedna molitev, Ozhe Marzel, ne obstoji v' vednimu ponavljanju Ozhenashta ali Zheshtene Marije, to bi bila velika smota; naka, mi le Bogu svoje dela in terpljenje s' kratkimi besedami v' dar pernesimo in vzhafu svoje serzé k' njemu povsdignimo. Tako moliti so me Gospod Fajmoshter v' mladosti nauzhili in od tistiga zhafa lahko takó molim, ter veliko veselja in troshta v' temu najdem.

Marzèl. Takó tedaj temu vedna molitev pravite; to je tedaj prav lahkó; lepo vas sahvalim Isidor, Bog vam poverni, de ste mi svojo skrivnost rasloshili, jest si bom persadjal, to dopolniti.

Isidor. K' temu povsdigovanju serzá ni tréba de bi se filil; to mora skorej samo od sebe priti; in ako bote kaki zhaf takó molili, bo vam to samo na misel prishlo, kakor dobrimu finu njegov ljubi ozhe na misel pride. Sraven tega mora naf tudi delo, in kar je per naf, na Boga in na kake svete misli napeljati. Nebó,

postavim, ki ga vedno nad nami vidimo, sonce, ki nas tako prijasno oblija in ogreje, to filno lepo ponozhno nebeshko sagrinjalo polno svetlih svesd, to nam vedno govori: Poglej in hvali svojiga stvarnika.

Marzèl. Ja, mi smo tega vse prevezh navajeni, tako, de nas nizh ne gine.

Isidor. Pa je vender filno lepo in polno modrosti, tako de se moramo smerej zhuditi nad boshjo vsigamogozhnostjo. Zhe bi pak tudi na té vishave ne gledali, sej she na tleh okoli sebe najdemo dosti rezhi ktere brumne misli in svete shelje v' nas budé. Jest sim jih nekaj vkup spisal, ljubi Marzèl, in ako hozhete, jih vam dam.

Marzèl. O rad, prav is serza rad, perferzhni Isidor!

Med tem govorjenjam je ura osem bila, to je bil vselej zhas lozhitve. Marzel vstane in hozhe iti; ali pole! Isidorjovi otrozi, kateri so na tihim poslusnali, kar sta se ta dva ozheta pogovarjala, so prishli, Marzeloviga Ozheta obstopili, in ga profili, de bi vsaj she majhno ostal. Tudi Isidor je pervolil in je djal: Danš she mlajshi niso nizh s' nami govorili, pervoljimo jim tedej, de vsak kaj pové. No, tedej Maria povej nam, ktere premishljevanja v' mojih spisanih bukvizah te nar bolj veselé?

Marzèl, ker ni drusiga tako serzhno she-
 lel, kakor de bi she ostal, se je sopet vsedel,
 in Maria s' svojim odgovoram ni dolgo zhaka-
 la: Ozhe, tisto, je rekla, kar se s' mojim o-
 pravkam sedini; kader namrezh kravizo past
 shenem, si mislim sveto Genovefo, ki je tudi
 shivino passa, pa vender sveto shivela; potler
 se pak sama opominjam, tako brumno shiveti.

Jest se zhudim tudi nad boshjo dobroto,
 de jest samorem s' majhno shibo tako mozhno
 in veliko shival pasti, ker sim vsaj she tako
 slaba, de bi me lohko pobodila, ako bi ji Bog
 tako voljne pokorshine ne bil vtisnil.

V' zhasu vidim, de se ta shiviniza od ka-
 kih selish odverne, ker so shkodlive; takrat
 mislim, de se tudi jest moram vsiga ogibati,
 kar je moji dushi nevarno; de bi snala umreti.

Kadar molsem in je veliko mleka, mislim
 s' hvaleshnim serzam na Gospod-Boga, kleri
 nam she bolj obilno mleka svojih ljubesnivih
 gnad da.

Isidor. Prav tako, Marizhka, prav; me
 veselí, de si is dobrih bukev kaj k' pridu vsa-
 mesh. Rosalika, sdej je pak na-te versa prishla.

Rosalia. Nar raji in velikokrat berem pre-
 mislhljevanje tiste deklize na desheli, kar ste
 mi uni dan rekli prepisati.

Isidor. Ljuba hzherka, povej nam tedaj kaj od tega.

Bodete vidili, Marzèl, kako dobrotljiv se Bog ubogim in revešam skashe, zhe mu le perferzhno ne hinavsko flushijo, in kakó lepe misli je Bog v' serze te ne uzhene ampak priprošte deklize na desheli poloshil.

Rosalia. Tako je ta brumna dekliza vezhkrat djala, de ni nobene tako sanikerne stvari na svetu, de bi me ne spomnila na Boga, in de bi me ne uzhila Boga ljubiti, tako, de vezhkrat k' mojimu Odreshniku pravim: Ti si moja ljubesen in moje vse! ako bi tudi nobeniga na svetu ne bilo, de bi me uzhil, tebe ljubiti, bi me she druge stvari sadosli od tvoje dobrote preprizhale, in ako bi se ti pred mano skril, bi me one k' tebi peljale, de bi te najdila in ti flushila.

Zhe ugledam pfizhika, kateri smerej sra-ven svojiga gospoda, ali pak pred njim gre, sa kaki kofizhik kruha sam ne vé, kakó bi se mu hvaleshen in prijasen skasal: moj Bog! kakó shivó me to uzhi in spodbada, se do tebe tako sadershati, ker si mi dodelil dobrot bres shtevila in me sredil sa svojo flushbo.

V' zhasu premislim uboge, mirne, krotke ovzhizhize, kako jih strishejo, ja zlo umoré,

pa ne vpijejo, ne bleketajo; takrat si pred ozhi postavim v' duhu mojiga Jesusa, ki so ga k' smerti peljali, pa nizh ni rekel, in to me u-zhi po njegovih stopinjah terde besede prenesti in soperne teshave preštati.

Kadar vidim, de pishike pod koklo leté in se pod nje perutami skrijejo, se spomnim, de tudi Bog nas pod peruti svoje previdnosti spravlja, de bi nas pred greham obvarval, in de tudi jest moram s' vsim saupanjem pod peruti boshje previdnosti perbeshati, in bom ob-varvana.

Marzèl. To je saref slo zhudno. Kdo bi si bil to mislil, de se tako rekozh dobre misli nam pod nogami valjajo?

Isidor. In koliko rezhi, ljubi prijatel, ne najdemo mi, kadar polje obdelavamo, de bi lohko kaj dobriga premislili? Ali ne samore mar nas obuditi k' premishljevanju boshje vsigamogozhnosti in silno velike dobrote sleherna roshiza, vsak klas, vsako serno, vse selisha, ktere vidimo seleneti in rasti, bres de bi mi ta vedni zhudesh rasumeli ali komu rasloshili; vse shivali nam k' pridu ustvarjene, in druge, ktere si samé shivesh ishejo; ali rosa, ali desh, kateri nashe njive porosi in rodovitne storí, ali veter, ki jih posushí, ali sonze, ki

jih ogreje, ali blisk in strela, ktera nas plashí, in vzhafu pokorí; ali niso té rezhi ozhitne snamnja boshje dobrôte in vsigamogozhnosti? Ali nas ne spomni pogled nerodovitne, s' plevelam in ofatam prerasfhene njive, de tudi per nas slabe navade seme boshje besede sadushé, kakor plevel dobro shitno seme? Mi damo plevel pleti, de shito raste, ali ni tudi dolshnost svoje slabo posheljenje, ktero se je serza polastilo, isdreti? Drevo, ktero sadu ne pernese zhe ga tudi vedno ofkerbimo, nas poduzhi, de, ako mi s' boshjo gnado ne bomo dobrih del dopernesli, bomo kakor nerodovitno drevo, v' vezhni oginj versheni.

Ko pod tesho velike butare sdihujemo, si tudi lohko mislímo, kakó je nash Jesus svoj teshki krish nesil, in pod krisham opefhal; kadar pak orjemo in sejemo, in dobro shetev upamo, sakaj bi takrat ne mislili de bi tudi mi radi po smerti obilno shetev v' nebesih imeli, torej moramo dobre dela sejati neprenehama. Ali ni mlazhva lepa podoba tega, kar se bo na sodni dan sgodilo, ker bodo pravizhni od savershenih, kakor tukej sernje od plev odlozheni?

Hlev nas opomni na shtalizo v' Betlehemu, kjer je bil Jesus rojen; nasha hisha tisto ubogo pak filno ljubesnivo prebivalishe Jesusovo

zeli trideset let kakor revniga delavca pomé-
ni. Tega bi ne bilo konca, preljubi, ako bi
ješ vam hotel vse podobe, katerih je povsod do-
sti, raslagati, in vas na dobre misli spomniti,
ktere bi snali vsaki dan obuditi, bres de bi sa-
to od svojiga dela jenjali.

Sej mi bote svoj kratki spisec dali, pravi
Marzelovi Ozhe! Oh, kako je she posno, je
rekel pogledajozh na uro; sadnji zhas je, de
grem; doma me tako nozroj she kifla shupa
zhaka, je sdihvaje perdjal.

ZHETERTO POGLAVJE.

Rakshino nesrezho si starshi na-
kopljejo, kateri otroke srediti v'
nemar pusté.

Komej je Ozhe Marzel odshel, je she majh-
na vezherja na misi stala. Radi jedó in eden
s' drugim fletno kremljajo; kar zhutijo, de eden
mozhnó na vrata terka. Vsi ostermé, ker se ne
vedo spomniti, de bi bil kdo she takó posno
terkal, in otrók je bilo skoraj grosa. Ker se
je she terkanje flifhalo, vstane Isidor in gre

k' oknu ter rezhe: Morebiti je kaki nefrezhni, in vprašha: Kdo je? In pole, komej so odperli, so se savseli in prestrašhili, ker ta stari Marzèl vef bled in smeshan noter stopi, in se komej po konzuh dershi. Oh, to je prevezh, sdihtne ta starzhik, in se na stol vfele, to je prevezh, meni ni vezh sa preštati... Is svoje lastne hifhe isgnan... Nehvaleshni otrozi! de bi vaf prekletstvo... Tiho bodite, vmirite, potolashite se, lepo vaf prosim, Ozhe! mu je Isidor besedo prejedel, sa boshjo voljo, potolashite se, sej ste per priyatlih... Ja per priyatlih, per svojih edinih priyatlih, k' jih na sve-tu imam. . . Oh, kakó nefrezhin Ozhe sim jest! Poglejte, Isidor, she dolgo sim per vratih doma stal in terkal; pa se she nobeden smenil ni, de bi mi bil odperl. Dobro sim flifhal, kako sta moj sin in moj set sanizhli-vo od mene govorila, in nalash tako glasno, de sim lahko flifhal. Naj zhaka, je eden rekel, sej smo ga tudi mi zhakati mogli. — Mifli, je rekel ta drugi, de smo mi njegovi hlapzi; takó she ni dosti, de mi moramo sanj delati in ga shiviti, de bi she na vfaki njegov miglej mogli porajtati. Moja hzhi mi je hotla iti odpreti, pa nje mosh ji ni pustil, ampak je hudo saréshal in saklel. Jest sim se bil she na-

velizhal, in ker nisim mogel vezh preštati, sim savpil: Vi sanikerni otrozi! o de bi tudi vaf na vafhe stare dni vafhi otrozi is hishe isgnali in na zefsto vergli. Potler sim she hudo poterkal in sdej sim sem k' vam perbeshal... O Isidor, jest sim pazh nefrezhen!... Meni drusiga naprej ne stoji, kakor obupati.

S' trepetam so poslusnali Isidorjovi Marzelove besede; sakaj kaj taziga she niso nikoli vidili, in Janesik se ni mogel od joka sder-shati. Isidor si je mislil, de ga mora potolashiti, in je dal otrokam snamnje, de naj gre-do spat. Vsi so torej prishli in ga profili sa sveti shegen. Isidor je vsaziga s' snamnjam svetiga krisha na zhelu sasnamnjaj rekozh: Naj te shegna Gospod narvikshi, in naj te obvarje sveta Deviza Maria. Potler so fhli vfi v' kraj.

Kadar je to Marzel vidil, se mu je filno vsahalilo. Njegovi otrozi so ga ravno, tako rekozh, is hishe isgnali, in per Isidorjovih otrozih je vidil otrozhjo ljubesen, ubogljivost, mir, brumnost in torej veliko srezho. Strashne rezhi so njemu v' duhu naprej prishle. Shnabli so se mu trefli, pogled je postal strashan; Isidor pa ni vedel, s' zhim bi serze svojiga prijatla uto-lashil. Perferzhno ga je hotel sa roko prijeti, pa jo je nasaj potegnil. Pusti me, Isidor, pra-

vi, pušti; jest tvoje prijasnosti nisim vrøden; kadar tvoje otroke in tebe pogledam, me filno slo serzé sabolí... Gorjé meni! moj ozhe me ni nikoli poshegnal... In, se mar hozhem zhes svoje otroke pertoshiti, ker jest svojimu ozhetu nisim drugazhi naredil? Tudi jest sim mu ozhital, de mu moram shivesh perdelovati... Kakor je on mene preklel, de jest sdej sato terpim, tako sim tudi jest te svoje preklel, in bodo na stare dni kervave sòlsé tozhili; o strashnó! sa nasho drushino in sa nash rod je she sadjano sa vselej.

Nato je s' obema rokami svoj obras pokrìl, in je bilo viditi, de ga je vest strashno bødila in je bil pobit sa obupati.

Isidor od strahu in grose zhes vse te strashne hudobije ni mogel k' besedi priti, de bi bil svojiga nefrezhniga soseda kaj potroshtal; torej je sazhel sanj in sa njegovo spazhenò drushino moliti. Potler ga je opominjal se v' boshjo voljo vdati in na Boga saupanje postaviti; potler se mu ponudi, zhe hozhe domu iti, de ga bo spremil.

Te krotke in ljubesnjive besede nashiga brumniga kmeta so Marzéla en koliko potolashile; domu pak iti ni bil she perpravljen. Naka, domu mi ni mogozhe iti, je djal; sej

vedo, de sim tukej; so me sami nasaj klizali, ko so me vidili k' vam iti, pa jih nisim hotel slišhati, tedaj ni moja misel, de bi domu šbel.

Ta pergodba je tudi Isidorja slo rasshalila; sakaj taziga rasshaljenja in sovrashtva ni mogel sapopasti. Dostikrat je imel sizer perloshnost viditi, kakó malo po desheli stare ljudí, posebno pa slabe starshe, sposhtujejo; dobro je vedel, de imajo otrozi starshe sa teshko butaro per hishi: kaj taziga pak vender she ni doshivil. Marzèl je imel tedaj po vsi pravizi obshalovati, de je s' svojim ozhetam tako gerdo ravnal, dolshnosti do Boga tako sanikerno in slabo dopolnil in svoje otroke tako slabo sredil; kar je bilo pak nar vezhi teshava, je bilo to, de je bil Marzèl slo per letih, in ne v' stanu delati. Sraven tega je svojim otrokam to malo, kar je imel, is rok dal s' tem perstavkam, de bi ga shivili; to je bila tista teshka butara, ktere njegov sin ni mogel prenashati.

To je Isidor spremishljeval, in ker Marzéla ni bilo mozh domu spraviti, ga je k' sebi v' posteljo vsel, ga she pogovarjal, potler profil, de bi tako s' andohtjo mólil, kakor je mogozhe, de bi svojim otrokam odpustil, in vse to kar se mu je shaliga sgodilo, Bogu v' dar pernesel.

PETO POGLAVJE.

Pervo obhajilo, velika in imenitna rezh, kako se je Janesik k' nje-mu perpravljal.

Druugo jutro je mogel Isidor s' Marzélam domu iti. Ta revni starzhik je bil poln shalosti in framote savoljo snozhne pergodbe in le s' bojezhnostjo se je k' svoji hifhi blishal. Kadar ga je njegova hzhi sagledala, ni vezh mogla joka dershati; nje mosh pa ni vedel, kam bi pogledal, kaj bi storil ali rekel. On je vprashal svojiga tasta, kako ste kaj spali to nozh; sakaj ste prezej samerili, to je bilo le sa shpas; s' tem je bilo vse konzhamo; se niso nizh isgovarjali, ne sa samero profili. Marzèl je prezej po svojim orodji segel, de bi delal; Isidor pak tudi ni hotel dalej od tega govoriti, de bi se sopet kaki prepir ne sazhel.

Tudi Teobald, Marzèlov set, je prezej govorjenje na nekaj drusiga obernil. Blagor vam, je rekel sabavljivo Isidorju; vi ste tako umni in snajdeni, in prijatel s' nashim Gospod-Fajmoshtram; vashiga fanta so vseli sa

pervo obhajilo, nashiga pa, zhe tudi ravno tako sna, so odstavili. Shalostno je, pravi Isidor, de per skushnji ni snal odgovoriti; pa, sej je she mlad, bo pa drugo leto toliko bolj poduzhen in perpravljen. Kaj? drugo leto, Isidor? to vi meni pod nos poveste? jest pa vam povem, de letaf pojde k' pervimu obhajilu, ali pa nikoli. O Teobald, nikar ne samerite, ta vash sklep bo vashimu finu nar bolj shalostne nastopke napravil. Rezite vi, kar hožete, per temu ostanem; menite vi, de je moj sin tele; no, Lipk, pojdi sem in pokashi Isidorju, de nifi tako neumen in neveden.

Lipe pride in se ves neroden pred Isidorja vstavi; in ta, de bi ozheta preprizhal, kako po krivizi se zhes to jesi; ga lepo prijasno nagovori: no, bomo vidili, Lipe, povej mi fantek, imash velike shelje k' svetimu obhajilu iti? To mi je vse eno, je Lipe zhmer-no odgovoril; ali to me jesi, de se s' mene norze delajo, ker so me od kershanfskiga nauka poslali... Ali pak vesh, kaj se pravi k' pervimu obhajilu iti?.. Na to Lipe ni vedel odgovoriti... To pak vender dobro vesh, pravi Isidor dalej, de mora kershanfski nauk dobro snati, in um in pamet imeti, kdor hozhe biti take srezhe deleshen? No, zhakaj, odgovori mi

na prvo vprašanje: Kaj je kristjan? Tih in mutaſt je Lipe ſtal, in ne ene beſedize ni vedel odgovoriti... Nikar ſe ne boj, Lipik, pravi Isidor, pa mi to povej: Sakaj naſ je Bog na ta ſvet poſtaval? Ker ta ljubesnjivi ſin tudi na to ni mogel odgovoriti, ſe je veſ oframoten ſtrani pobral, de bi ſvoje nevednoſti ſhe bolj ozhitno ne ſkaſal.

No, Teobald, ſdej vnder ſami vidite, de imajo Goſpod Fajmoſhter prav, de ſo vaſhiga ſanta ſa enkrat odſtavili; vi ſi morate tudi ſami persadeti, de mu to, kar ne ve, dopoveſte, in ga permorate, de ſe bo kerſhanſkiga nauka vezhkrat in pridno uzhil... Vaſh ſvet, Isidor, ni ſlab; pa, miſlite vi, de imam jeſt ſhe vſe to v' glavi? Te male rezhi ſim ſhe ſdavnej poſabil; pa tega tepiza bode enkrat grevalo, de je igral, ker ſim mu zhaſ puſtil, de bi ſe bil uzhil; naj ſe le podſtopi, meni pred o-zhi priti!... Teobald, s' tem ne bote nizh opravi-li, ſerzé mu bote vterdili, de ne bo nizh maral. Glejte, kako zhučno vi delate! Vi ho-zhete Lipka tepſti, ker katekisma ne ſna; in vi ſami pravite: Katekiſem to ſo male rezhi. Ali bo mar fantek s' tem veſelje dobil, ſe ka-tekisma bolj pridno in boljſhi nauzhiti? Rezi-te, kar hozhete, jeſt ga bom namahal, in do-

bro, de veste; fizer bo ta puba she bolj napreshern; je she tako lenuh, de ni taziga, neubogljiv, lashnjiv, se doli stavi... potler she zlo nizh ne bom s' njim opravil... O Teobald, vi filno po krivim delate; vi ste preprizhani, de je Lipe neveden; vi sami pravite, de je len in vender se zhes Gospod-Ozheta rasdrashite, de ga niso sa pervo obhajilo vseli... To pak tudi vi veste, de framote nobeden rad nima; tudi ga ne morem pustiti, de bi postal, in jest bi sanj toliko od shole plazheval... To je vse prav; pa vender vam resnizhno povem: kakor Lipe k' pervimu svetimu obhajilu pojde, tako bo tudi potler shivel; zhe pojde po nevrednim, tako se slo bojim, de bo potler od dne do dne bolj hudoben in rasujsdan. Tako mi pa dajte Isidor, dober svet, kako bi jest tega fantika na bolji pot perpeljal; zhe ga prav dobro smlatim, pa bo she bolj svoje glave... To ni pridno, Teobald; jest bi vam eno skrivnost povedal, pa se bojim, de me ne bote hotli poslushati... Le povejte... Vi morate svojimu sinu dober sgled dati, fizer ga ne bote perpravili, de bi bil dober. Vi hozhete brumniga in bogabojezhiga fina imeti, pa sami ne dopolnite, kar vera sapové; vi shelite, de bi bil ubogljiv in uzhljiv; vi pak vprizho

njega s' svojim taštam, tem starim mosham, tako delate.

Komej je Isidor te besede isgovoril, je she sposnal, de je pregloboko segel. Teobald je obras satemnil in je s' hudo in jesin rekel, naj se v' té rezhí nikar ne mešha, kar njega ne sadene; Marzèl je she star in mu na otrozhje gre; in Isidor naj vse svoje skrivnosti le sa-se vé.

Ker je nash ljubi Isidor vidil svojiga sosedu per tako slabi volji, je tiho shel proti domu ter shaloval zhes samudo kershanfskiga poduzhenja in drugih svetih dolshnost. Komej je pak zhes prag stopil, mu je she Janesik naproti pertekel, ki je lepo v' zerkev shel, de bi k' mashi stregel. To je tega dobriga ozheta slo rasveselilo, ga objame in mu perporozhí, Boga prav perferzhno sanj in sa zelo drushino profiti. Tega fizer ni bilo potreba; sakaj tako samishljen ni kmalo kdo v' zerkev shel in bolj gorezhe molil, kakor Janesik. Kadar je k' mashi stregel, se je tako brumno, lepo in v' duhu samishljeno obnashal, de so se vsi prizhijozhi sgledovali; posebno rad je per velki mashi stregel, in je vse tako dobro storil, de so bili she drugi k' andohti omezheni.

Ene tedne pak, kar je bil sa pervo obhajilo vset, je she enkrat tako gorezhe in sa-

mislihljeno shivil. Ta misel, de k' svetimu obhajilu pojde, in de sam Bog bo v' njegovo serzé prishel, ga je s' velikim veseljam navdala. Ozhe mu je to vezhkrat pravil, de je ta dan nar lepshi v' shiviljenju, in de naj nikar nizh ne samudi, se prav lepo perpraviti.

Hvaleshno in uboglivo je Janesik ta dober svet sprejel, in kar je storil, je kasalo na sveto obhajilo. Vsaki dan sjutraj si je to naložil: Danš hozhem ozheta in sestré prav ubogati, katekisma se dobro nauzhiti, de bo moje serze Gospod Bogu prav prijetno in vshezhe. Imel je tudi shparovez, kamor je ene krajzerje vergel; to je bilo njegovo bogastvo. Misli kaj dobriga storiti, in te dnarje kakimu uboshizu dati; in kadar je ozhe to dovolil, je vsel svoj shaz in tekel k' ubogi stari Polonzi, od ktere bomo she potler nekaj slifhali. Nate, Polonza, to imate vse, kar sim perhranil; ví ste per Bogu v' gnadi, torej ga morate profiti, de bi mu moje serze prav prijetno postalo. Polonza se je savsela, to brumno dete shegnala in mu varstvo boshje obljubila.

Dan, po katerim je she sdavnej hrepenil, se napozhi, she pred ta dan niso v' hishi Isidorja od drugiga govorili, kakor od perviga Janesoviga obhajila, kakor od prav velikiga o-

pravila, in od gnade zhes vso zeno, ktero bo Bog zhes té uboge kmetishke otroke slil. O ko bi pazh starshi gnado perviga svetiga obhajila svojih otrok v' serzu prav prevdarili! ako bi pazh premislili, de sam Jesus Kristus, Bog nebes in semlje bo v' serzu njih otrok prebival, o koliko bi si pazh persadjali, jih dobro perpraviti in Bogu, polnimu dobrote in vsmiljenja, vredno prebivalishe narediti! Bi mar is tega ne sposnali, de to, kar sa lepe oblazhila in drugo unajno perpravo dado, je vse prasno in nezhimerno, zhe lepotenje dushe, ktera ima tako veliko in imenitno gnado prejeti, v' nemar pusté? Bi se mar sami sebe ne dolshili, de njih otrozi taki dan vse rastrefene misli imajo, na dan, ko imajo per nebeshki misi angeljov neisrezhenih gnad in dobrot, kakor vfaka zhistá in brumna dusha, deleshni postati?

Kaj taziga Isidor ni mislil, ne storil, ne tazih neumnih sheg posnemal, in Janes je vse tako storil, kakor ga je ozhe obrazhal in preskerbel. Zhe se je bolj ta svelizhni dan perblisheval, bolj brumno je shivel. Vezhkrat je pred ta vezher rekel: Jutro, jutro bom shel pervizh k' svetimu obhajilu; ozhe, jutro je moj dan, narlepshi dan shivljenja; s' to mislijo je saspal, in ker se je sbudil, je sdihnul: O moj Bog!

danaf je ta dan. Ja danaf, brumno dete, danaf je ta dan, de bodo tvoje svete sheljé dopolnjene; danaf je dan, de bo nar svetejšhi med svetniki v' tvoje mlado serze prishel stanovat in tebe s' vsimi svojimi gnadami in dobrotami rasveseliti; danaf je nar lepshi dan tvojiga shívljenja, in ker si se tako lepo perpravil, bosh tudi od tvojiga Jesusa prav svelizhni sad na svoji dushi dosegel in bosh v' njegovi sveti ljubeshi sa zelo shívljenje poterjen.

Sjutrej sgodej je bil Isidor vef v' molitev samaknen; profil je Boga sa shegen sa svojiga fina, ga je tudi s' perferzhno ljubeshijo shegnal, in shel s' vfo svojo drushino v' zerkev. Tudi Isidor in njegove hzhere so fhli k' svetimu obhajilu, de bi Jesusa prejeli. Oh kako lepo in milo je bilo viditi to bogabojezhno drushino, ker so per misi Gospoda v' brumnih mislih klezhali, in ni bilo mozh s' se ubraniti, zhe je kdo pomislil, de bodo sdej serza tih brumnih kmetishkih ljudi svetishe vezhninga Boga postale. Angelju je bil Janes podoben. Meni ni mogozhe popisati, kar se je v' njegovi dushi godilo; le zhištim, le nedolshnim dusham je to snano, té naj nam povedo, kaj Jesusova prizhijozhnost v' njih stori. V' njemu je bilo viditi perferzhno saupanje otroka do

svojiga nar boljiga ozheta, prav shiva vera, kakor jo nedolshni in priprosti otrok ima; prava ljubesen, gorezhe sheljé eniga serza, ktero od lashí in svijazh ni popazhenó, tisto zhísto, nebesfhko veselje, kteriga noben jesik ne isrezhe, nobeno pero ne popishe; ob enim, neisrezhenó navdihvanje boshje, zhíste, svete dushe.

Kadar so domu prishli, so se she med sabo pogovarjali od te velike frezhe, in v' ti revni Isidorjovi hishi je bilo vezh miru in svelizhanja, kakor v' dragih poslopjih bogatinov in v' lepíh drushbah posvetnih ljudi. Janes she nikoli tako vesel in frezhen, kakor sdej, je sklenil, vezhkrat ta sakrament boshje ljubesni prejeti po sgledu svojiga ozheta, kteri je velikokrat h' temu studenzu vsíh gnad perstopil, de bi se tam poshivel.

Zeli tisti dan so le kaj maliga delali, vezhi del ali se od tega pogovarjali, ali molili, ali is kakih svetih bukev brali, ta hishiza je postala kakor boshje svetishe, kakor hisha v' paradishu; fleherni je svoj neisrezheni shaz v' serzu svesto hranil, in gotovo so se angelji sdrushili k' hvali in zhasti tih brumnih ljudi. Tako nebesfhki ozhe! s' ljubesnjevím pogledam se osresh na revne in uboge, in s' dobrotami napasesh lazhne; nevredne bogatine pak prasne ispušish.

O vi ljubi prebivavzi po desheli! vi flabi, od svetá sanizhvani! Ijubite svojiga Boga, kateri vas tako slo ljubi; svestó mu flushite, in saplljivo k' njemu glejte; on sam je rekel: Pustite majhne k' meni priti; sa svoje posebne prijatle je isvolil uboge, priproste, od sveta sanizhvane; k' svatovskimu Jagnetu vabi le sapushene, revne, kateri na poti opeshajo, k' svoji boshji misi posadí berazhe, bolne, preganjane, in od drugih savershene ljudi in jih potler pele v' svoje vezhno stanovanje.

SHESTO POGLAVJE.

Isidorjova fkerb sa blishniga.

Komej je sa verjeti, de bi bil Isidor, ker je komej sam svoj shivesh perdelal, sa revshe kaj na stran djati samogel; pa po opominovanju Aposteljna je on bolj pridno delal, de bi svojim bratam v' potrebi kaj pomagal. On je smirej kaj snajdel, de jih je operl, in si s' svojim refnizhnim usmiljenjam sa nadloshne boshjo prijasnost perdobil, kateri venar vdo-

ve, in kosarz vode v' njegovim imenu dane poverniti vé. Malo je bilo, kar je dal, ali on je snal tako dati, de je bilo velike zene in vrednosti.

Med ubogimi, ktere je obiskoval, je imel nar vezhi skerb sa staro Polonzo, od ktere smo she slifhali. Polonza je bila stara Deviza per ofemdeset letih. She ene leta oflabljena, je le od almoshne shivela. Zhe tudi drugiga ni imela, kakor kar ji je boshja previdnost po dobrih ljudeh poslala, je vender svojo revfshino, vsa v' boshjo voljo vdana, in s' tistim veseljam prenesla, ktero le od Boga pride in vse kakor is boshjih rok vsame. Nikoli se ni ne pertoshila ne godernjala; nje shivljenje je bilo vedna molitev, in de lih ni sa jutrajni dan fkerbela, je vsaki dan potrebni shivesh imela.

Isidor je rad in vezhkrat shel k' ti brumni devizi, de bi se kaj nauzhil in v' dobrim poterdil; kar ji je namenil, ji je sam nesel, vzhasi so tudi otrozi kaj perloshili. Ni se navelizhal njene nepremaknene poterpeshljivosti hvaliti, in vselej je s' novim veseljam poslusshal, kar mu je ta resnizhna boshja flushabniza dobra in poduzhljiviga pravila. V' zhafi je peljal s' sabo ktero svojih deklet ali pak Janesika, de bi se vadili kerfhanfke terdnosti in praviga sposh-

tovanja starih ljudi, posebno de bi vidili, kako saref kristjan pomankanje, ja nar vezhi revshino bres teshave in she s' veseljam prenese.

Jest sim preprizhan, je djal v' zhasu Isidor svojim otrokam, gredé od te stare reve, jest sim preprizhan, de Polonza v' svoji revshini ne gro menjati s' nobeno she tako imenitno gospodizhno, in de je v' svojih okolishinah, ktere se nam tako slabe sde, veliko bolj sado-voljna in srezhna, kakor ako bi imela veliko bogastvo, veliko drushino in vse, kar bi si le posheljela. Kako bo pa she takrat, otrozi, kadar bo sdej in sdej v' nebesa shla po plazhilo svojih nadlog in terpljenja? Ta deviza, ki jo sdej blede, kumerno, vso vderto vidimo, se bo v' obilni zhasi in velizhastvu svetila, na tron povsdignena in med angelje in isvoljene pershteta. Kako dobro se ji bode sdelo, de je vse tako poterpeshljivo prestala, in kako bo potler grevalo revne, kateri je niso posnemali, in bogate, kateri so bogastvo napravili, in niso svojih dolshnost dopolnili?

Tako je hishni ozhe sasadil kershanške zhednosti v' serza svojih ljubih otrok in jih opominjal k' dobrimu s' lastnim sgledam, s' perserzhnimi besedami, in s' tem, ker je rekel de neskonzhno plazhilo zhaka na njih v' nebesh, zhe bodo lepo shiveli in dobro delali.

To, kar smo sdej flifhali, je Isidor od svojih mladih dni storil, kar je bilo mozh, vsem je s' lepim sgledam in sadershanjam svetil in ta tiha pridiga, ktera je vseh vernih dolshnost, je vse prebivavze zele vasi ginila. Kar se je Isidor postaral, so ga vezhkrat sa svet vprashali; tako je on imel perloshnost kreg in raspertje odgnati in mir per hishah safaditi, sovrashtvo satreti, bolnikom njih stan, umirajozhim njih popotvanje polohkati. To obiskanje bolnikov ga je po vsi vasi rasglasilo, in so ga radi imeli; zhe je v' kaki hishi le kdo nevarno sbolil, so prezej k' Isidorju shli; pa, sej ga ni bilo treba klizati, je she sam prishel, de je le flifhal; on se je ponudil, per bolniku prenozhiti, ga je troshtal in mu serzhnost dajal; ga je napeljeval k' poterpeshljivosti in ga tako sa poslednje svete sakramente, imenovane umirajozhih, perpravil; le malokdo je njegovim brumnim sheljam in njegovim od ljubeshni ognja vshganim besedam soperstal.

To ga je naredilo zhashtitljiviga in ljubeshnigiga per vseh snanzih; drugi pa, kakor Teobald, so se njegove drushine ogibali, sato ker niso vere imeli, in ne kershanfko shiveli; oni so le beshali pred njim, kakor pred mosham, zhigar shivljenje je njih shivljenje svarilo in

zhigar is dobriga serza isrezhene besede se njim zlo nizh niso perlegle. Zhes in zhes so tedaj Isidorja sposhtovali, in zlo v' posebni zhahti imeli; posebno enkrat se je ozhitno skasalo, kako veliko njegov svet per njih velja, kakor homo sdej povedali.

Dva prezej premoshna kmeta is soseske sta imela veden kreg in prepir med sabo, sdej savoljo kakiga mejnika, sdej savoljo kakiga spashnika, ali kakiga drevesa; tako de shalofna raspertija je bila smirej med njima, ktera je od dne do dne vezhi perhajala. Nektere barte sta si she strashno shugala, ja, njih serza so bile tako rasdrashene, de, ako bi se bila po nozhi frezhala, bi se bilo snalo kaj hudiga sgoditi. To ga je silno slo peklo; oba sta bila njemu dobra, in polna sposhtovanja do njega; jih je torej shelel spraviti eniga s' drugim. She je eniga toliko pogovoril, de je miru sheljin postal, kar na enkrat je nov spodtiklej staro jeso obudil.

Savoljo pota sa vositi sta se spopadla. Eden je she veliko let zhes uniga semljo vosil; sdej pak unimu na enkrat v' glavo pride, de mu je branil. She veliko bolj, kakor popred, sta se sovrashila, tako, de je is tega raspertja, ktero bi se bilo lohko v' kraj djalo, dolga

toshba prifhla. Od ene gosposke sta shla k' drugi, in nisti nobeniga pota in nobene svijazhe samudila. Sposnala sta, de s' hojo do gosposke zhaf in premoshenje manjshata; ali nobeden ni hotel le ene stopinje storiti, de bi se med sabo sastopila in spravila. Sadnjizh je Isidor s' vso mozhjo uniga, kakor popred she, pregovoril, in je, na tako visho oba napeloval, de sta ga sa lozhitnika isvolila; in on je tako modro rasfodil, de sta oba prepirnika sadovoljna bila in toshbo pustila. To pak mu she ni bilo sadosi, ampak on jih je s' svojimi pogovori in od boshjiga duha vdahnenimi besedami tako delezh perpravil, de sta si is serza odpustila, ter se ozhitno, ker njih sovrashtvo je bilo vsm k' spodtikleju, spravila, in sanaprej v' pravi prijasnosti shivela.

Zhes to pergodbo so se vfi v' vafi savseli in Isidorja slo hvalili. Vselej, kadar je sosedam kaj na skrisham prifhlo, so k' Isidorju shli, in so ga ubogali, zhe so kako nijvo ozenili, ali zhe je bilo kaj savoljo gnoja, setve ali shetve. Vedili so, de Isidor pravizo ljubi in vse le po pravizi rasfodi, in de bi se mu bilo greh sdelo, ako bi bil enimu zhes pravizo drugiga kaj persfodil. Ravno tako vesten je bil on per nekterih drugih opravkih, kjer

kmetje fizer niso slo vestni. Zhe je kaj prodajal, ni sakrival, zhe je bilo kaj pomankli-viga, de bi kupza ganil; ampak on je ozhitno povedal potler pak predal, in je vzhasu bolj prodal, kakor tisti, kateri so golufno prodajali.

Enkrat je nekaj prodal, kar je bilo sanj kakor sa revesha veliko in se je nekaj prerajtal, tako de mu je en tolar vezh hodil, kakor mu je fhlo. Tega pak dolgo ni ofledil, le naklu-zhilo se mu je, in fizer ene dni potem, ki mu je krava odletela. Kakiga drugiga bi bilo to slo motilo, in bi bil v' veliki skufhnjavi. Isi-dor pak, zhe je tudi v' veliko sgubo prishel in se v' ubofhtvu snajdel, se tudi eno uro ni pomishljeval, kaj bi storil; kakor hitro je vi-dil, de se je ref vrajtal, je prezej fhel k' mo-shu, zhigar je bil denar, mu ga je nasaj dal in rasloshil, kako sta se smotila.

Ta kupèz, premoshni mosh, se je zhudil nad to Isidorjovo svestobo, in se je branil to-larja, zhe ga je tudi Isidor slo ponujal. Tako, pravi Isidor, ga bom pa vbogajme dal in ga je sdajzi Polonzi nefel.

Tako deláje je imel Isidor dobro vest, in vesel spomin de je dobro delo storil, in kako nadlogo pomanjshal, sraven je pak fhe v' vezhi spofhtovanje per ljudeh prishel. Vfiga tega pak

bi ne bilo, ako bi ga bila lakomna shelja pre-
magala, de bi bil tolar, marskterimu velik
spodtiklej, sa-se ohranil.

SEDMO POGLAVJE.

Isidorjova poterpeshlivoſt in
isrozhenje v' boshjo voljo.

Zheshen od snanzov, ljublen od pravizhnih,
ſpoſhtovan od ſvojih domazhih je shivel Isidor
poln brumnih del in ſaſluſhenja. Mir boshji,
ſad dobre veſti, vezhi ſhaz, kakor vſe lepote
ſveta, je vedno v' njegovimu ſerzu prebival.
Per ſvojih otrozih je veliko veſelja doſhivel,
in njegov ſet je po njegovim iſgledu ſvoje
otroke v' boshjimu ſtrahu ſredil. Sadovoljin in
ſrezhin v' ſvojimu mirnimu in niſkimu ſtanu,
v' kteriga ga je Bog poſtavit, je Isidor vſaki dan
Boga perſerzhno ſahvalil ſa vſe gnade, ſ' kte-
rimi ga je obdaril, in ſa vſe dobrote, ktere je
zhes-nji in zhes njegovo druſhino iſlil. Prav
velikokrat je ta pridni moſh med delam ſvoje
ozhi proti nebeſam povſdignil, ſvoje delo Bo-

gu perporozhil in mislil na svelizhanje, ktero je svestim flushabnikom v' nebesih perhranjeno. S' terdnim saupanjem se je Isidor sanasfal na boshje obljuje, in je tudi vedel sakaj; preden je imel prejeti nestrohljivo krono v' nebesih, je mogel she v' teshavah poskushen in she bolj ozhishen biti, in bres tega terdniga saupanja bi ne bil tako zhist is skushnje prishel. V' poslednjih dnevih svojiga shivljenja je bil she terdó na peso djan.

Nikdar ni mogel Teobald Isidorju posabiti, kar mu je tisto jutro savoljo njegoviga tasta Marzela in savoljo njegoviga Lipeta povedal; tako sovrashtvo je redil v' svojimu serzu, de mu je na vse vishe skushal nagajati. Isidor do sdej she ni imel sovrashnikov, ni torej vedil, kako bi Teobalda sopet v' dohro voljo perpravil. S' stanovitno, nepremakneno poterpeshljivostjo je torej vse prenesel, kar mu je le Teobald is hudobije in nagajivosti storil; sraven tega pak je Boga vedno profil, de bi mu bolji misli vdihnili. Pa tudi ozhe Marzel je imel od svojiga sovrashljiviga seta veliko preštati; predersnil se je, mu en koliko tega pred ozhi postaviti; pa namest ga ukrotiti in potolashiti ga je s' tem she le rasdrashil, in v' hudobnih naklepih vshegal.

Od tega zhafa je vedno mislil, kako bi Isidorja k' nizh spravil; le shkoda, de je bil tako frezhen per temu. Semlja, ktero je Isidor she od filno dalnih let posedel, je bila na drugo gosposko prodana. Teobald je dobro vedel, de Isidorjove leta se bodo sdej in sdej istekle (on je namrezh svojo semljo od gosposke na vezh let v' shtant jemal); je torej kmalo k' temu novimu gospodu shel, in mu sa Isidorjovo semljo veliko vezh obresti ali zhimsha obljudil, in torej tudi semljo dobil.

To je bilo sa Isidorjove filno terdó in bolezhe. Od svoje mladosti je on to semljo obdeloval; pred njim pak tudi she njegov ozhe veliko let, in oba sta na tanko davk odrajtvala. Na enkrat she ob to pride s' zhimur je do sdej svojo drushíno poshteno preredit. — Postavimo se v' duha na mestu tega zhaštitljiviga starzhika in mislimo, kaj bi bili mi storili. Koliko pertoshenja, koliko godernjanja, koliko shuganja in she kletve bi bilo slifhati! Ali Isidor je bil prebrumen in prebogabojezh, de bi bil k' tem rezhem perbeshal in s' tem si pomagati hotel, kar teshe nikoli ne polohka ampak storí, de zhlovek svoj krish she teshji nese. On je shel v' sazhetku sem in tje, de bi ta krish odvern timer; tudi k' svojimu novimu gospodu je shel,

kteri je sposnal, de je poshteniga starzhika odslavil in ob kruhik perpravil, sraven tega pak je bil tudi s' Teobaldam she do zhistiga vse poravnal, ni mogel drugiga, kakor ga milovati, in rêzhi, de mu je shal, de se je prenaglil.

Nash dobri, delavni Isidor je tedaj ob semljo prishel, ktero je toliko let s' svojim potam moznil. Kako pozhasi pazh gre proti svoji hishi in premishlje, s' kakoshnimi mehkiimi besedami bi svojim otrokam to shalostno pergodbo povedal. Kar njega sadene, on se je she v' boshjo voljo podal; le kadar je mislil na svojo starost, kakó mu bo mozh sgini-la, na shalostni stan, v' kterimu bo svoje hzhè-rike in Janesika pustil, takrat so mu solse v' ozhi stopile. Pa vender kmalo ga je vera oshive-la in saupanje podperlo, premishljeval je boshjo dobroto in skrite sklepe boshje modrosti, ter je s' terdnim serzam rekel: Bog! tvoja volja naj se sgodi, ja, le kakor ti hozhesh.

Rosalia in Janes sta ozhetu naproti shla in ker sta ga sagledala, sta k' njemu tekla in ga s' veseljam sprejela. Njegov veseli obras jima je bil snamnje dobriga opravka in sta se veselila; Isidor pa je prav prijasno odgovoril: Bog nas hozhe skusiti, ljubi otrozhizhi, pa sapustil nas ne bo; treba nam ni vezh misliti na nashe nji-

ve, so she v' Teobaldovi oblasti, ni sa prenarediti. Ozhe, ali ref, je rekla Rosalia nevoljna, kaj ta malopridni Teobald, ta hudobni mosh hozhe naf ob kruh perpraviti? ... Ti si pre-nagla Rosalia, nikar s' svojo nevoljo nafhe ne-frezhe ne povikshaj; vdajmo se, kar je Bog v' svoji previdnosti s' nami sklenil. Teobald je vezhi revesh kakor mi, in jest se she toliko na Boga sanesem, de ne mislim, de bi v' svoji starosti kruha ne imel. Ljubi Ozhe, to se ne bo nikdar sgodilo, savpije Janes, raji bom s' svojimi nohti semljo kopal, kakor de bi vam kaj pomankalo. Rosalia je ozheta sa roko pri-jela in jo s' folsami mozhila, Isidor pak je milo na svoje otroke gledal in je té besede sre- kel: o Bog! kako lohko tebi vse v' dar perne- sem, ker na-te saupam, in kaj boljiga hozhem she perzhakovati od tebe, kakor frezho per dobrih otrozih, ktere si mi dal.

S' temi besedami je Isidor v' hisho stopil; Marija pak je bila bolj terdna, kakor nje sestra, se na Teobalda ni hudovala, ampak je polna sve- tiga saupanja do Boga rekla: Jest sim si she ne- kaj smislila, de bomo pred vsm pomankanjam obvarvani.

S' veselim in hudoshelnim obrasam je Teobald Marzélu, svojimu tastu dopovedal, kar

je napravil, in ta ozhe je tisti vezher prishel k' Isidorjovim v' vas, de bi s' njimi shaloval. Pa se ni malo savsel, ker jih je tako mirne in she vesele vidil, tako de je menil, de od tega she nizh ne vedo; ta starzhik pa ni v' sebi mozhni zhutil, jim to rasodeti. Narpred jim je saprizhal, de je she veliko veselih ur per njih imel, potler pak je rekel: Oh, morebiti pak kmalo sa-me ne bote vezh marali? Sakaj ne, odgovori Isidor, menite le, de bomo sato mi krivizhni postali, in kar Teobald nam stori vam na glavo vergli? Kaj she veste? ... Mi dobro vemo, Marzèl, pa mi smo vashimu setu she is zeliga serza odpustili, in prosimo vas, nikar na te sopernosti ne mislite, ampak vezhkrat pridite, smo vas vselej veseli. O mosh! tebi je ni glihe, savpije Marzèl; od kod imate toliko mozhi in shlahtnosti? Oh! le vera je tisti studenz, is kteriga tako lepe in prijetne misli sajemljete. O ljubi, dragi Isidor! she sdavnej me gine vasha sgled; vam se moram sahvaliti, de je nekaj miru v' moje serze prishlo, de me po konzuh dershi v' moji nesrezhi, ali to snamnje vashè dobrote me popolnoma prevsamo in v' moj nizh potare. O shlahtni prijatel! kako frezhni ste vi! de vam vasha brumnost vezh tolashbe da, kakor je vse to hudo, kar terpite.

Isidor. Dolgo je she, kar fim vam svojo skrivnost povedal, de mora vse nam dobro biti, kar Bog hozhe. Ali bres obzhutenja vender nisim, in vam odkritoserzhno povem, kar mi je moja ranza shena umerla, me nobena rezh ni tako poterla, kakor ta. To pak terdno verjem, de, kolikor vezhi nadloge terpimo, toliko bolj prijetni smo Bogu, zhe jih savoljo njega terpimo. On to dobro ve, de smo slabe, nepopolnoma stvari; in ako nas tepe, to le stori is dobrote nam k' pridu.

Marzèl. Vafha brumnost, moj prijatel, ne bo bres plazhila ostala, in meni se slo tako sdi, de vafhe nadloge bodo memo gredé menile.

Isidor. Jest tudi to verjem, predragi Marzèl; sakaj mi dva sva she stara, in oba pojdeva kmalo od tod in kakor upava, v' nebefa; to je moje saupanje, na to se terdno sanafham; vi pak ljubi otrozi, bote she kaj let shiveli, le vselej in vse teshave v' voljo boshjo vdani prenesite, svestó mu flushite, svoje dolshnosti na tanko dopolnovajte; — potem se bomo vsi enkrat, kakor upam, sopet v' nebefih s-shli, in se nigdar vezh ne lozhili.

Kdor tako misli, kdor vse rezhi tako vsame, ni mogozhe, de bi ga unajne teshave poterle. Tako se je tudi tù sgodilo, de so Isi-

dorjovi sopet tisti sladki mir, tisti shlahtni dušni pokoj nasaj dobili, kateri le is dobrih del in podvershenja pod boshjo voljo isvira.

Prisfel je dan, de so mogli semljo sapustiti, ktera jim je bila tako ljuba, kakor bi bila poerbana. Isidor je ta zeli dan Gospod-Bogu isrozhil; in sizer na posebno visho, skos preje-manje svetih sakramentov. Tako se je ta ubogi, od ljudi sapustheni, od hudobnih preganjani mosh prihoda in obiskanja svojiga Boga, stvarnika nebes in semlje, rasveselil, kateri potrosh-ta in poterdi k' tlam potlazheni dušno. Na novo je on sebe in vso svojo družhino Bogu v' dar pernesel, kar je tolikokrat she storil, in je profil njega, de bi sa njegove otroke kakor ozhe skerbel.

Pervo leto je vse she dobro shlo; pa kmalo je sazhelo permankvati, in potler niso imeli od drusiga shiveti, kakor od Rosaliniga saflushka, kar je Marizhka perpredila in od Janesoviga lona, ker je per sidarjih pomagal. Isidor she savoljo slabosti ni mogel kaj teshjiga delati. Sazhela je pak sima se blishati, in so sazheli meniti, de bo treba she to kravizo prodati, ktero so dosdej, zhe tudi s' teshavo, she imeli. To je bilo silno teshko; pa ni bilo drugazhi. Isidor se spomni poterpeshljiviga Joba in nje-

govih besedi in je serzhno rekel: Bog! ti si dal, ti si vsel, tvoje sveto ime naj bo zhesbeno.

De bi se kelih terpljenja do verha natozhil, je bila she sima filno huda in njegov set in fin sta bila oba bres dela. Britkost in skušnjava je bila velika, pa she vezhi saupanje in serzhnost brumniga Isidorja. Ker je vidil, de njegov set komej shivi, otroke redi in od hishe plazhuje, ga je nagovarjal, de naj se s' shenó in otrozi k' njemu preseli, in per njemu prebiva. Prav britko je bilo viditi, kako ozhe, mati in otrozi od pomankanja pregnani so is té revne hishize mogli iti, de bi per starimu ozhetu stanovali, ki jim ni mogel pomagati, in she toliko ni imel, de bi bil sebe dalej preshivil.

Isidor bi si bil she en koliko svoj stan polohkal, ako bi bil hotel svojo hishizo prodati. Ali v' ti hishi je bil rojen, tukej so bili njegov ozhe in spredniki, in kjer bi snal, kakor je na tihim upal, she Janes shiveti; sato jo je hotel do sadnjiga obdershati. In Bog poln dobrote, té hishe ni vezh terjat; sakaj vidil je perpravljeno serze tega brumniga mosha in mu je odperl studenz se dalej preshiveti in nadlogi oditi.

Kar je Franza s' svojim mosham in otrozhizhki k' ozhetu prishla, je ona gospodinstvo

prevsela, in Marizhka je lohko ta zhas kaj drugiga delala. V' temu kraju je stanovala imenitna in bogata Gospa; ta je od Marizhke in njeniga lepiga sadershanja she dosti lepiga slishala, in jo je she vezhkrat nagovarjala, de bi shla k' nji sa hishno; pa do sdej ni mogla od svojiga ozheta iti; sdej pak, ker se je vse spremenilo, je ona to gospo poiskala, in je bila s' veseljam v' flushbo vseta. Kar je dobila in saflushila, je vse shlo v' Isidorjovo hisho in ta studeniz jih je sadosi previdil tako, de so se lohka s' zhasama kaj boljiga troshtali kar njim bo previdnost boshja perpravila.

OSMO POGLAVJE.

Hudo Bog shtrafuje, dobro pak plazhuje.

Nikar se zhes Gospod Boga ne hudujmo, zhe vidimo, de hudobni brumniga satera, in tako rekozh od njegoviga ropa shivi; tudi se varimo, de se sami ne bomo mashevali ali sovrashne misli v' serzu redili; sakaj s' tem bi

fi, namest kaj saflushenja pred Bogam in s' poterpeshlivim prenasljanjam shegen is nebes, le vezhno pogubljenje napravljali, in fizer ravno is tih nadlog, ktere nam Bog sato poshilja, de bi nam v' nebefa pomagal.

Velikokrat se sgodi, de Bog tukej svoje pravize ne da na snanje, sato, de svojim svestim flushabnikom vezhi zhaft in veselje poverne sa te rezhi, ktere so tukej po nedolshnim preterpeli. Velikokrat pak tudi she na temu svetu vdari prevsetniga greslnika, kateri terdovratno njegove sapovedi sanizhuje in prelo-mi ga is verha srezhe podere in pahne v' prah semlje in ga pod svojo mozhno roko ponisha.

Tako se je Teobaldu sgodilo. Njegova srezha, ktero je v' potrenje brumniga Isidorja postavil, ga ni dolgo terpela. Tri leta she niso dotekle, ki mu je she filno tefnó hodilo. Sakaj, to se lohko domisli. Teobald je bil len, sraven she pijaniz in je s' svojim rasujsdanjam in s' svojim nemarnim shivljenjam shivesh svoje drushine sadjal. Njegova shena je imela nekaj lepih lastnost, pa se je slo grimala savoljo svojiga mosha in je tako gospodinstvo in srejenje otrok v' nemar pustila. Tudi Marzelov sin se je dal od Teobalda sapeljati in se je s' njim pajdashil. Se prav lohko misli, kakó se je sta-

rimu Marzelu godilo; kakor de bi bila pre-kleta ta hišha, tu ni bilo drugiga slišhati, ka-kor toshbe, sabavljanje, vpitje, ozhitovanje, kletev in ropotanje; ni bilo torej mogozhe, de bi otrozi prihodni rod, med takim pohuj-shanjem in vsakidanjimi nespodobnimi pergod-kami, ne bili sgleda starishev posnemali, ktere so vedno vidili; kaj drugiga bo is njih, kakor she bolj malopridni, hudobni in rasujsdani bodo postali.

Té nefrezhne okolishine vsih ljudi v' ti hišhi, gotovi nastopik slabiga srejenja otrok, so mogle s' zhasam to hišho podreti. Sdej so to sdej uno, kar je bilo doma treba, prodali, de so gosposko odrajtali; na sadnje pak nizh ni bilo sa prodati. Perdelke po njivah so sa-shpanali, in Teobald je mogel semljo is rok spuštiti.

Kar je torej Isidor popred obdeloval, to so mu sdej nasaj ponudili. Gospod se je she pred savoljo svoje naglosti kasal, on je tedaj, od Teobalda prost, hotel sopet popraviti, kar se je bilo napzhno naredilo. Gre torej sam k' starizhiku, mu to povedati in mu na novo srozhi semljo, ktero so she toliko let obdelovali.

Vse se je v' Isidorjovi hišhi oshivelo. Ne-kaj zhasa popred je tudi Isidorjov set dela in

perflushika dobil, de je svojo drushino sam pre-shivil. Janes she odrashen in mozhan, je si-darstvo popustil in je sazhel kmetvati. Modro in pridno je delal ta mladenizh per svojimu ozhetu, zhigar zhednosti so she sdavnej v' nje-mu rastle. Kmalo, kmalo, je bila s' tem tru-dam, skerbjo in umnostjo sguba in shkoda po-prejshnih let popravljena in potrebni prihodki so pomankanje in revshino is hifhe sapodili.

To vsak sam lohko vé, kako perferzhno hvalo je Isidor Bogu sa toliko prejetih gnad dajal; kakor mozhna voda, tako so se hvalne besede in opominovanja is njegovih hvaleshnih uft islile, in vezhkrat je svoje otroke opomnil na nesrezheni dobroto boshjo do njih; tudi je perstavil, kako nehvaleshni bi mi bili, ako bi tako dobra Gospoda in Mojstra ne ljubili in mu ne flushili! Pa so si tudi vsi resnizhno persadjali, po isgledu ozheta, Boga prav lju-biti in mu flushiti, in mir poln sladkosti, frezha bres rasderka in boshji shegen je bilo v' ti hifhi. Od Teobaldove drushine pak ne homo vezh govorili; sakaj ti ubogi, ti nesrezh-ni so ob vse upanje prishli in popolnoma na Boga posabili. She vselej so bili sadofti premosh-ni, de bi se bili s' pridnim delam in lepim sadershanjam lahko ohranili; tako pa so od dne

do dne v' grosno revshino safhli, ne v' revshino, na ktero se boshji shegen zedí, ampak v' tisto pregresfno britkost, ktera soper Boga memra, Bogu sabavlja in po peklu smerdi.

Ozhe Marzèl, zhigar serze je gnada boshja omezhila in k' dobrimu nagnila, je bil edini mosh v' ti hifhi, de je voljno, kakor kristjan terpel; Boga je zhaftil in hvalil, de ga je na temu svetu obiskal, de bi mu tamkej sanesel. Isidor pak ga ni sapustil, ampak ga je vezhkrat k' sebi povabil in skorej dan na dan preshivil. Tudi Teobaldu bi bil rad ravno toliko dobriga storil, kolikor je on njemu hudiga; ali ta je ves gluh terdovraten in neobzhutljiv postal; Isidor pak, ker ga k' svoji veliki shalosti, ni mogel na pravo pot spraviti, je s' toliko vezhi gorezhnostjo sa-nj molil, in kar je mogel, mu je v' njegovi nadlogi pomagal.

Nash ljubi Isidor se perblisha k' konzu svojiga teka. Njegovo shivljenje je bilo shivljenje svetnika, tako tudi njegova smert, smert isvoljeniga. Sposnal je, de pesha, in de sleherni dan ga blishnji smerti permakne. Kadar ni mogel toliko vezh delati, je pak bolj molil; in njegov edini opravek je bil se popolnoma od vsih grehov ozhifiti, de bi vezhno plazhilo v' nebesih saflushil.

Poln let in dobrih del, poterjen škos sve-
te sakramente sa posledno hojo, v' fredi pa-
metnih in bogabojezhnih otrok je ta starzhik v'
miru in v' Gospodu saspal in gotovo je prejel
plazhilo obljubljeno tém kateri na semlji nar
boljshimu Gospodu in nar ljubeshnjivshimu O-
zhetu svesto flushijo.

Kdo le bi tako ne shivel in umerl kakor
Isidor? Kdo bi vsaj na smertni postelji, kateri
se nobeden uganil ne bo, ne shelel, de bi si bil
kakor ta mosh, shazov sa vezhnost napravil?
Glejte, preljubi obdelovavzi semlje! nizh ni ta-
ko lahkiga, kakor to. Isidor ni nizh posebniga
storil, kar bi tudi vi ne mogli storiti. Kakor
on, tudi vi si morate v' potu svojiga obrasa svoj
kruh flushiti, si pozhitik perkrajshati, de bi delo
dodelali; tudi vam, kakor njemu, se pergodi,
de vash trud in delo vam nizh prida ne per-
nese; pak tudi vi, kakor on, samorete is svo-
jiga terdiga in truda polniga shivljenja stude-
niz shegna in saflushenja napeljati; ishite ta
shaz, ako ga she ne posnate in uzHITE se spo-
snati, kako veliko plazhilo se doseshe, ako se
savoljo Boga dela.

Povejte, ali bote mar sato kaj vezh terpe-
li, zhe bote sanaprej svoje dela bolj poterפש-
ljivo opravljali, svoje sopernosti bolj voljno

prenešli, zhe se bote bolj bogabojezhe sader-shali in bolesni in uboshtvo bolj kershanfko prestali? Vi bote na tako visho tavshenkrat manj nesfrezhni in shaloftni in si she vezhno sfrezho sadobili.

O preljubi moji kmetje! mislite tedaj ved-no na to nesapeljivo resnizo, ktero le prevezh v' nemar pushate: tiho, mirno, ubogo, delav-no, od svetá sanizhevano, ponishno shivljenje je od vsih vernih in vselej sa nar bolj varno pot proti nebesam sposnano bilo.

Spomnite se, de ste ravno tako v' nebesh-ko kraljestvo poklizani, kakor vajvodi, kralji, bogati, in uzheni, in de vi ste she posebno pokli-zani. Studite greh, povsdignite svoje misli zhes prasne in sanikerne rezhi te semlje, posvetite vse svoje dela, tudi majhne in sanikerne, ja she take, kterih svet she zlo ne zhifla, in gnada Jesufa Kristufa bo vashe serza s' vese-ljam napolnila; tukej bote veliko manj terp-ljenja imeli in po temu shivljenju na vas ne-besa zhakajo. De bi tako neprezenjene sfrezhe loshej deleshni postali, vam podam nektere kratke regelze sa shivljenje; berite jih samer-kljivo in dershte jih svesto.

Kratke regelze sa kmete.

Vfako jutro svoje perve misli Bogu posvetite. Potem framoshljivo vstanite in fklenite terdno de bote Bogu radi in svesto, s' velikim saupanjem in veseljam flushili; potler se pokrišajte in s' shegnano vodó pomozhite.

Sjutrajne molitve nikoli ne samudite, in s' sbranimi mislami in dobrim serzam jo opravljajte. Zhe pak bi le zhasa ne imeli, tako molite vsaj po poti ali med delam; raji vender doma.

She sjutrej vse svoje dela in terpljenje Bogu darujte, sakaj le tako sa Boga delamo, kar se spodobi sa tako obilno plazhilo. Zhes dan ponovite v' zhasu to sveto misel, postavite si Boga v' prizho vas in rezite s' poboshnostjo: Poglej o Bog, is ljubesni do tebe, in po tvoji-mu povelju hozhem sdej to delo dopernefli; kaki drugi bart pak sdihnite: Greshnik sim, je tedaj po pravizi, de terpim. Is ravno tega svetiga namena tudi jejte ali spat pojte i. t. d. in vse vashe dela bodo velike zene in vam vezhno krono saflushile.

Zhe je mogozhe, bodite sledni dan per sveti mashi. Varite se prevezh jesti in piti, le kar je sa potrebo jejte in ogibajte se rasujsdanih ljudi.

Tudi svezher molite, nikar tega v' nemar ne pustite, in zhe je mozh, vsi skupej molite, potler pak vest sprashajte. Prevdarite, kaj ste kaj zhes dan greshili, in kako ste kaj dan dopernefli; potler si kaj maliga sa pokoro naložite in premislite, kako se bote sanaprej kakoshniga greha ognili.

Veliko dobizhka bote dobili, zhe po simi, ker so tako dolge vezhera, is kakofhnih svetih bukev kaj berete ali komu rezhete brati.

Pred vsim drugim pak posvezhujte nedelje in prasnike, de jih bogabojezhe dopernafhate. Spomnite se, de so to dnovi Gospoda, dnovi svelizhanja, dnovi molitve in boshjiga shegna. Na temu prasnovanju vezhi del visi vashe svelizhanje. Nizh nima vas od farne mashe sadershavati; sakaj to je dolshnost, ktero zerkev od nekdej terdó perporozhuje. Ravno tako se tudi, bres kake potrebe, od kerfskanskiga nauka ne isgovarjajte.

Persadenite si, ne le boshjih sapoved, ampak tudi zerkvene fkerbno dopolniti; hodite ob kakih zhasih, ne po redkim, k' spovedi; s' svetimi fklepi jo sfiorite, in bote dober sad od nje imeli.

Perstopite k'angeljski misi, kolikorkrat vam bode vash spovednik dovoljil; pa vselej se dobro perpravite, in dober sad svetiga obhajila svefó ohranite.

Nad vsakim naj se vam gnjusi, in raji vse sgubite, kakor v' en sami smertni greh pervoljiti. Vezh zhiflajte gnado boshjo, kakor vse dobrote, kakor sdravje in shivljenje.

Odmikujte se vedno flabi drushini, plesu, prijasnosti s' drugim spolam, vezhernimu s-hajalishu in ponozhvanju, posebno navadni in nevarni jigri.

Zhujte, de vam kakshina togotna ali kletevska beseda is uft ne uide. Zhe se pak vam kdaj kaj soperniga permeri, de ne bo po va-

shi volji, nikar se ne jesite, ampak rezite: Hvala Bogu v' vsih rezheh! ali: Bog! daj mi poter-peshljivošt! ali pak: sgodi se tvoja sveta volja.

Ljubite refnizo, lash pak sovrashite.

Nar vezhi zeno naj ima v' vashih ozheh framoshljivošt in zhivost; s' straham in framoto naj vas napolni nar manjsi beseda ali tudi zlo nagli pogled, ki ji je nasproti. — Beshite pred drushino vsih tazih, kateri so hudobni, samopashni in rasujsdani v' besedi in sadershanju. Pekel ima v' sebi veliko ljudi, kateri so se s' tem v' pogubljenje vderli, de so se s' hudobnimi, rasujsdanimi in pijanzami prevezh pezhali.

Zhe se v' prizho vas kaj govori soper vero, soper lepo sadershanje, ali kaj slabiga od blishnjiga, posvarite tistiga, kateri kaj taziga govori, s' umnimi in pametnimi besedami; ali pa, zhe tega ne morete, dajte s' tamnim obrasam svojo nevoljo zhes tako govorjenje na snauje.

Kakor Tobijas, imejte vselej tanko in plashno vest, kar premoshenje vashiga blishnjiga sadene, zhe je tudi kaj maliga; is ljubni in savoljo Boga, ne savoljo zhasniga povrazhila, radi blishnjimu kaj postresite, postavim ubogim, kakor udam Jesusa Kristusa.

Zeli zhas svojiga shivljenja imejte v' zhasi svetnike, svojiga Angelja - varha; posebno pak isvoljeno devizo in mater boshjo Marijo; sakaj to radovoljno zheshenje je snamnje isvoljenih, in kakor pravijo brumni, de nobeden pravi shabnik Marije devize ne bo pogubljen.

